

Bjørn Ivar Vasaasen
Simon Darres veg 34
2624 Lillehammer

NVE
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Dato: 25.06.2026

Uttalelse vedr. høring av konsesjonssøknad for Låvi kraftverk, saknummer 202525845

Vi viser til høring av Hafslund Kraft AS sin søknad om konsesjon og ekspropriasjon vedr. bygging av Låvi kraftverk i Aurland kommune, saknummer 202525845.

Hafslund søker om konsesjon for bygging av Låvi kraftverk i Aurland. Prosjektet vil bli Norges største effektkraftverk. Utbyggingen innebærer blant annet en 11 km lang tunnel fra Viddalsvatnet til Aurlandsfjorden, og har som formål å øke kraftproduksjonen med 50 GWh årlig, med særlig fokus på økt fleksibilitet i kraftsystemet.

Aurlandsvasdraget var tidligere kjent som én av verdens beste fiskeelver, med årlige fangster på mellom 2 000 - 5 000 kg med laks og sjørret. Fangstene var svært høye sett i forhold til vassdragets anadrome strekning. Særlig sjørretfisket er godt kjent, og beskrevet i både nasjonal og internasjonal sportsfiskelitteratur.

Etter kraftutbyggingen rundt 1970 falt fangstene dramatisk, og har siden vært svært lave. I 2025 ble det ifølge Elveguidens «fiskebørs» innrapportert 140,8 kg med laks og sjørret i Aurlandsvassdraget. Bestandene av laks og sjørret har i dag status som hhv «svært dårlig» og «Dårlig» (Miljødirektoratet). For begge artene er vannkraftutbyggingen vurdert til å ha stor negativ effekt. I tillegg er det ål i vassdraget, der statusen for denne arten er ukjent. Laksen ble totalfredet på 1990- tallet. Det pågår fortsatt et aktivt sportsfiske etter sjørret, men som er underlagt både strenge fangstbegrensninger og innskrenket fiskesesong.

Som sportsfiskere i Aurlandsvassdraget er vi opptatt av at en eventuell konsesjon må sette tydelige og ufravikelige krav om at miljø, fisk, fauna og utøvelsen av sportsfiske ikke skal påvirkes negativt. Det må utarbeides systemer som sikrer dette. Kravene og systemene må gjelde både i anleggsfasen og i driften av kraftverket når det er ferdig. Kravene må være etterprøvbare, og det må ikke være rom for tolkninger. Det må gjennomføres grundige analyser i forkant.

Som kjent pågår det for tiden en miljørevisjon av Aurlandsvassdraget i regi av NVE. Et Låvi kraftverk må ses i forhold til denne, og bidra til å styrke miljøtilstanden i vassdraget ytterligere. Her viser vi bla til overordnede føringer om ivaretagelse og restaurering av natur, målet om «mer kraft - mer laks», miljøfaglige råd og de innspill og krav som har kommet inn fra forvaltningsmyndigheter, forskingsmiljøer, elveiere og sportsfiskere.

I tillegg til habitatsforbedende tiltak, er vi som sportsfiskere opptatt av vannføringen, vanntemperaturen og muligheten for fisk til å vandre i Aurlandsvassdraget. Dette har vi også belyst i tidligere høringsuttalelser. Økt nedbør må komme fisken og miljøet til gode. Det må

videre innføres en minstevannføring i Vassbygdelfva jf. kravene som er fremsatt av elveeierlaget i tråd med miljøfaglige råd. I Aurlandselva må minstevannføringen være på minimum 30 kubikk i hele fiskesesongen. En lavere vannføring vil gjøre flere fiskeplasser i Aurlandselva ufiskbare, i tillegg til at det vil påvirke fiskens vandring, adferd og bitevillighet negativt. I tillegg må det slippes «lokkeflommer» for å stimulere til fiskeoppgang og fiskens bevegelsesmønster i vassdraget.

Videre må effektkjøring forbys for all fremtid, da dette er svært skadelig for både insekter/fauna, fisk og fiske. I tillegg må det legges til rette for optimale fiskevandring for fisk i alle stadier, herunder også knyttet til tidsperioder for når lemmen på utløpsosen av Vassbygdvannet skal heves og senkes (evt. at den fjernes hvis dette er mulig).

Tilsvarende må det innføres krav og tiltak for å øke vanntemperaturen i vassdraget som gir en optimal temperatur med hensyn til både fiskeproduksjon, fiskevandring og sportsfiske. Temperaturen må deretter overvåkes. For sportsfiskets del innebærer dette en vanntemperatur på mellom 11-14 grader i fiskesesongen. Innenfor dette temperaturinduet økes fiskens vandring og aktivitet i elva, stoffskiftet fungerer optimalt og den jakter jevnlig. Under 10-11 grader blir fisken langt mer passiv, langt mindre bitevillig og blir ofte stående på bunnen å «sture», noe som er vanlig i Aurlandselva i dag.

Vi vil også påpeke at insektarter som er viktige for fisk og fiske er på sterk tilbakegang/er borte i flere regulerte vassdrag der vannmengde og vanntemperatur er påvirket negativt av reguleringen. Dette gjelder f.eks. den tidligere så tallrike døgnfluearten Ephemerella Aurivilli som nå er forsvunnet fra Rena og Hemsil. Etter å ha fisket i Aurlandselva i over 50 år er vi av den klare oppfatning at insektlivet har gått merkbart tilbake også her. Dette gjelder ulike døgnfluearter, herunder også Ephemerella Aurivilli, vårfluer og steinfluer. Denne erfaringen etter reguleringen ble også påpekt av Gunnar og Egil Aamodt som opplevde fisket i Aurlandselva i perioden 1945 – slutten av 1980-tallet. Derfor har vi bla spilt inn en større og oppdatert analyse av Vassbygdvannet, de organismer som lever der og hvilken betydning vannet har for livet i vassdraget.

I forbindelse med et Låvi kraftverk skal det bygges en tunnel med utløp i Aurlandsfjorden. Det må sikres at laks og sjøørret som befinner seg i fjorden ikke trekkes mot dette tunnelutløpet, og blir stående der, fremfor å søke mot munningen av Aurlandselva. Erfaringer viser at fisk fort kan trekkes mot slike tunnelutløp.

I en anleggsfase, og ved driftsfeil i kraftverk, kan det forekomme forurensning av vassdraget. Det må etableres systemer som fanger opp forurensning/utslipp. Vi er også bekymret for støv, f.eks. i anleggsfasen, som vil kunne legge seg som partikler på elvebunnen og tette bunnsubstratet. Dette er en kjent problemstilling, f.eks. i forbindelse med sandtak i nærheten av vassdrag.

Fisking handler om kombinasjonen av rekreasjon og naturopplevelser. Aurland regnes for å være særs vakkert, og har trukket turister og sportsfiskere fra inn og utland i snart 200 år. En utbygging av et Låvi kraftverk vil fort skape store sår i naturen og kulturlandskapet omkring, noe som med stor sannsynlighet vil kunne redusere Aurland som attraktiv turist- og fiskedestinasjon.

En utbygging av et Låvi kraftverk må ha som forutsetning å styrke miljøet og fiskebestandene i Aurlandsvassdraget. Noe annet vil være i utakt med tiden. Klimaendringer, som ofte løftes frem som argument for kraftutbygging, reduseres ikke gjennom ytterligere ødeleggelse av

natur og miljø. Ledende forskningsmiljøer over hele verden peker nettopp på at ivaretagelse og restaurering av natur er en forutsetning for å begrense klimaendringer.

Det må være et klart mål å legge til rette for at det kan drives et aktivt sportsfiske på et høstbart overskudd. Dette krever en natur i balanse, og så nære naturtilstanden som mulig. Dersom en utbygging medfører negative konsekvenser for fisk, fauna og sportsfiske, frarådes konsesjonen.

Byggingen og driften av et Låvi kraftverk må overvåkes kontinuerlig, og reguleringsregimet må kunne endres raskt dersom konsekvensene for vassdraget og fisket skulle bli negative.

Vi viser ellers til uttalelse fra Aurland elveeierlag, og slutter oss til den.

Vennlig hilsen

Trygve Reistad, sportsfisker

Jan Ove Vasaasen, sportsfisker

Bjørn Ivar Vasaasen, sportsfisker